

Indúlt BETSBÖL Szom. 20. Jan. 1787.

A' F. Császári és Királyi örökös Birodalmokból.

Béts várossának minden belső és külső utzáiban a' múlt esztendőben meghóltanak 2295 Férfiak, 2152. Azzonyiállatok, 3119 Fiú, és 3005 Leány gyermekek, 10 esztendő alatt mindössze tiz ezer 571 személlyek. A' Kereszteltetteknek száma 4779 Fiú- és 4593 Leány, mindössze 9372 lelkekre mégyen. Ezeken kívül 433-mon halva születtek. — A' házossági szent Sákramentom nygügébe lépett mindenestől 2690 pár. Vessük össze ezen 1786-dik esztendőbeli számot az 1785-dik esztendőbelivel, 's megtetszik, hogy a' közelebbi múlt esztendőben 1032 emberrel kevessebben hóltanak meg, 231-el kevessebben kereszttettek, 23-mal többet születtek halva,

és 202 párral többen házasodtanak-meg. — A' F. Ts. Királyi szerentsés Szűzek' izülő-házában Béiben a' múlt esztendőben 598 Fiú, és 535 Leány, mindössze 1133 gyerekek jöttek a' világra.

Ezt olvasom egy közönséges német Levélbol. „A' Magyarok még máj napigis bizelkednek azzal magoknak, hogy *Albert* Hertzegot, és annak felséges Hitellét *Kristina* Hertzeg-alszonyt, Helytartóul viszfza-nyerik Buda várába. — A' közelebb máj Decembernek 5-dik napján, minden Magyar országi kerületekben lévő K. Komissárius Urakhoz, ezen felséges rendelés küldeték, hogy ennekutánna minden Királyi Kamarához tartozó jószágok a' Nemzetbélielkkel szállitassanak meg. — Szalad Vármegyében *Tihaniban* lévő *Abbátziájok* a' *Benediktinusjokna* ezen hónapnak 11-dik napján, a' legfelségesebb parantsolat szerént eltörölteték; melynek végben vitelére *Veszprim Vármegyének* volt *V. Ispánnya T. Pertz* Ur rendeltetett vala Királyi Biztosúl, — *Berez Vármegyében*, a' kenyeres kofarokban katoráskni szokott szükség szállást kezdett vala kérni; de a' F. Helytartó Tanástól, mely az efféle kellelten vendégekre kinyilt szemmel szokott vigyázni, passusla nem lévén, bé nem botsáttatott, főt ez ellen a' nép, mindpénzel, mind gabonával kegyelmefen felfegittetett. *Tólnán* a' *Gróf Festetics* Ur *Pohárnakja* meglövé a' napokban az *Udvarbirót*. Ennek okát honálljofon tudjuk; elég az, hogy edgy asztalos a' *Kastélyban* lármát inditván, minekutánna kergettetett volna az *Udvarbirótól*, bészalad a' *Pohárnakhoz*, ki mingyárt általma alá vévén, az *Udvarbirót* kirekesztették; de az *Udvarbiró* hérontvan reájok, kapja a' *Pohárnak* a' *pistolyt*, s ugy meglövé, hogy más-fél óra alatt azt sem tudá mondani: mi baja? Az *Asztalos* és a'

Pohárnak Szekszárdon a' Vármegye ablaknélkül való palotájában, az alsó Kontignátzióban vagynak, a' honnan kétségg kivül vas-nyakravaló nélkül ki sem bocsátatnak — Itt Bétsben egy 5 esztendőös Német Kiszafszonyka meghallván a' mások' bészéde között ezt a' Szentírásban foglalt mondást: *Az afzszonyállat alája vettetett az ő Urának;* „szalad Dajkájához, elbeszéli szomorúan mit hallott, és ezt veti utánna: „Bártsak a' jó Isten ezt az edgyet e mondotta volna, vagy ha mondóttais, mi szükfég volt azt megírni? Felel a' Dajka; „áh nem érted te még azt' — hát nem látod, hogy tisztelnek bennünket — tsókolják kezeinket, azt tselekeszik, a' mit mi akarunk. „Hát édes Atyó miért nem tselekszi azt, a' mit édes Afzszonyanyám parantsol? Ah kintsem! ládd édes Atyónak már ősz a' haja; az ilyen öreg emberektől nem telik már mind ki az, a' mit ifjú Feleségeik kívánnak! itt tsak az ifjakra szóll a' Historia! — Ilyen az afzszony *Commentárius!*

Hizelkedtem magamnak s E. Olvasóimnak (igyr egy Bétsi Iró) hogy rövid nap alatt lész szerentsénk egy olyan munkába vett hafznos könyvetskét látnunk, mely a' Doktorságra menendőknek, nevezetesen pedig a' Patikáriusoknak nem kevés könnyebbségekre foglalni. Egy tanult Doktor, a' maga mesteriségének és tudományának kamarájából, a' leghafznosabb orvosfagok közzül egy egész *Protokollumat* gyűjtött ölzve, és főképpen minden orvosi titka — ellenkezőleg a' régi Doktorok' réceptjével — a' külömbb külömbb féle óborok' erejében van elrejtve, mellyel ő ugy tud élni, hogy azáltal minden nyavalyáknak meggyógyulását igéri, noha a' Doktor maga a' bornak megesküdt ellesnége. Tsak a' minap panaszolkodik vala edgy *Ex-Augustinianus* Páter, hogymár

néki

néki régtől fogva nem esik jóízűn a' bor , és u
alig tudna egy két Pintet napjában meginni , noha e
nekelötte a' maga Klastromában 3 — 4 , söt ha
szükség kívánta 5 kúpátis minden halotti pompa né
kül , eltudott temetni. Egy szóval így esik meg
prescriptió : „ *Recipe* : Végy felhőnélkül eső vize
apróra metélt szőlőlevelet és bűdös követ törvézől
ve , mind addig áztatd benne , mig nem elfozol , al
kor szűrd keresztül egy darab vásznon , 's ezt igya
reggel és este. *Probatum est*. Azon szempillantástól
fogva , hogy ezen Orvossággal él a' *Patiens* , a' bor
csak meg se szagolhatja , nem hogy ihatná. Jo Récept —
Ezen Récept által mind meggyógyulhatnak
Azok , kik örömeit torkig iszogatnak.

Elegyes Tudósítások.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' F. Muzzka Tsászárné azon drága gyémántot,
mely 218 és fél elfő jóságot nyom , az efféle drága
kövek között , és egy Londoni Kovárds nevű Ur la-
diából hozta vala magával , 150 ezer sterlingen meg-
vette. Ezt mondják legszebb és legdrágább gyémánt-
nak egész Európában , mellyet a' F. Tsászárné fő
Hertzeg *Petrovitz Pál* fiának ajándékozott. — Midőn
nem réziben egy közönséges Levelet botsátó Iró , a' F.
Pruszszus Monárkhának edgyet a' maga Levelei köz-
zül béküldött volna , ezt írta a' Király maga kezével
néki : „ A' Pruszszus Király , a' néki bényujtott
Levelet közföni az Irónak , és azt kívánnya , hogy
az ő közönséges haszonra és a' nép világositta-
rására tzelozó fáradozási nagy haszonra szolgáljanak.
Berlin 13 December 1786. — Fridrik Wilhelm. —
A' F. Muzzka Tsászárné a' F. Tsászári és Királyi
ottan lévő Követnek *Kobentzel Károly* Urnak ; *Fitz-*
her-

Herbertnek a' Frantzia Követnek, és Szegurnak az Anglus Követnek nem régiben egy egy bundát ajándékozott, mellyek között mindenik 4 ezer Rubelre becsültetik. — Meg érkezett a' várt Kurir; azért a' Muzka Tsászárné uttyáról következő Levelünkben írunk. — A' F. Helytartó Magyar Tanács széken első V. Préfes és Thésaurarius Vásonkövi Zitsi Károly Ur ő Excellentziája a' Felféges Monárkha' hűségére hitét letette. — Az edgyesült Magyar Kantzellárián eddig volt Udvari Titoknok Gróf Hadik János Ur ő Nagysága, a' F. Helytartó Magyar Tanácsban Tanácsosi széket nyert magának; a' H. Tanácsfön volt Cocipista Nytrai Mátyás Ur Udvari Concipista lett. — Miskóltzról írják, hogy a' múlt hónapban igen sok idegen, posztó és más kézimesterségek' Fábrikáját felállítani kívánó Mester emberek szállottanak ide, kik ujházókat és más alkalmatosságokat építetnek. Ezen idegenek által reméljük, hogy ezen városotska, melynek lakossi mostis 13000 vagynak, nem legalábbvaló várossá leszén idővel Magyar Országának. — Vallyon leheté az időt és az esztendőnek részeit változtatni? Ezt nem; felel egy régi megörögzött helytelen szokásokhoz nem ragaszkodó Bölts: de meglehet azoknak neveket és szokásaikat azon kívül, hogy ezek változzanak; ha a' lónak feje azal elnem változik, hogy az abrakos tarifznyát kihuzván belölle, kantárt tézzenek reá. Nem változik hát el az 1788 dik esztendőis, ha ebben az ujjesztendő I. Májusban leszén; midőn az egész természet megújúl, és nem első Januáriusban, midőn minden megholt; e' szerént hát a' F. Udvari Gálais a' jövő esztendőben I. Májusban fogtartatni.

A' szentséges Pápának Németországban küldö Kőve. (Nunciussa) Tzogló Ur a' Kolonai és Triviri Vár. utó Papi Fejedelmeknél még ez óráig Audentziát nem nyert, és nemis fogynyerni mindaddig, míg magáról irast nem ad, hogy ezen Válasz Fejedelmeknek Erseki és Puspoki hivataljokba magát belé nem avattya. Ezen tudósítást olvastuk Monakhiumban lévő Exjésuitáknak hónap-fizimzerént jövő irásfokból, kik magyon ditsérik ezen Fejedelmeknek azon tselekedeteiket, melyszerént ok az Ekklesiái Uralkodást a' maga régi formájára, és uizártatlanságára visszfa vinni kívánnyák. Tsuda dolog! ezen Rend volt a' maga eltöröltetése előtt legnagyobb pártfogója a' Szent Hierárkhiának. — Minthogy a' Saltzburgumi Ersek, ki egyszersmind Német országnak Primása, azon Levelére, a' mellyel a' Monakhiumi ujj Nantziátura ellen protestált, még mind ez ideigis a' Római Sz. Székto semmi válaizt nem nyert; folyyamodott a' F. Tsászfárhoz. Ezen Felleg mind neki, mind más Német országi Puspokoknak a' maga hathatós segedelmét igérte, melyszerént fogja őket a' magok jussáikban, a' Római Sz. Széknek minden rendeletlen igyekezetei ellen óltalmazni. — Tudnivaló dolog, minden Európában lévő Szerzeteknek egy Generáljok szokottvala lenni Rómában, kiktől a' Szerzetek fuggenekvala; de ez a' fuggés ezelőt egy nihány esztendőkkel eltörölteték. Mostis megvan Rómában ezen szokás; de Romának határa szelén kívül nem terjed ezeknek erejek. Most nem régiben a' Tszimás Augústiniánusok ujj Generált nyertenek, ki, tudván hatalmának a' F. Tsászfári Birodalmokig való nem terjedését, következő Levelet küld' Primás és Kárdinális Gróf Bathári Iósef Ur ó Eminentziájának. „ Minthogy az Auszriai Tar-

rományokban lévő Tsizmás Augustiniánus Barátok, ezen szerentsétlen időnek környülállásai alatt az én tölem való saggéftől, mind a' Rendnek, mind az Ekklesiának nagy kárval elszakasztattak; míg a' szerentsétlen időkjobb napokat szülnének, bizom a' magam Hivatalomat Eminentziádra, és kérem, olyan hatalommal vífellye ezen hivatalt, mintha maga volna a' Generális. „ Eddig tsak a' Szerzetesek vóltak [a' Római Generális Állat, és a' Kárdinálisok, Püspökhá sem, ezen Levélnek tzélja szerént pedig azokis arokalatt léznek; mert ha valaki hatalmát mások által vífzi végbe, mindég naannál, a' ki által végbe vífzi; és így a' Karakís ma hólnap Generálisá léz' Rómában, ára nem vigyáz; noha egy Hazabéli Püspokjobb tulajdon hatalma, mintaz egész Római Ármádiának. — Az o' Felsőge kegyelmes szerént a' T. Papoktól a' Püspok Uraknak a' megesmérése jeléul fizetni szokot Katedrátia' mellyek a' T. Plebánus Uraknak jóvedelneg-kiffébitették, ezután egészen el törölttegyfzersmind arra is vigyázás fog-tartani, léz Diocessifekben lévő Lelki-sáfárok az akárv-alatt e' hez hasonló fizatésektől szabadok *Budana' múlt eszt, Kar. hav. 23. napj* — Kir. J. Helytartó-Tanatsnál a' *Referensék* szaporitaván, az eddig ott lévő Titokolofitzky Jósef Tanássosíá tétett. — Azú Nagy Fridrik egyfzer az ötsével Herkél még látogatván egy Kaparzinusóknak a' Kvárdgyán, ki a' felé fordult üstöt ét üressen tölle elmenni nem akará enré a' Királytól, hogy méltóztatnék azt mutatni Klástromjokhoz, hogy felséges

engedelméből két Káldidátussal szaporithassák a Szerzeteknek számát; melyre a' Király: Igen szível, sőt magam fogok egy pár válogatott Ujvá kedveskedni; 's azonban az ottse felé fordúlva mondja néki Anglus nyelven: majd meg tréllő az öregot, egy pár jó szárvas tulkot küldök Káldidátusnak; az öreg Kapuzinus a' ki ezen nyelvet értette, midőn nagy alázatossággal köszöné a' Királyi engedelmet, monda több szavai között: hog mind annak emelékazete, melly szerént Felsőtek benunket méltóztattak megátogatni közöttünk élő példákban forogjon; mind pedig a' Káldidátusok tudhassák kinek köszönhetik az ő szerzetbe való bevarratásokat, egygyiket *Eridriknek* és a' másit *Henriknek* fogjuk nevezni. A' király tsak a' szemé néz az öregnek, és a' tréfának talpra eset vizsgálásán elmosolyodván, megengede néki, hogy Ujvat vehessenbé Klástromába.

A' Komáromi fánzok' meg-tsinálását, 5 forintért a' ki fel-akarja vállalni, a' jövő hóln 12. napján magát K. Sz. Komárom Városába Tan. Hajnál Gáspár Urnál jelentse. — Azt mon hogy Portugalliába a' lévitő-Bárátok (*Missionfok*) mind vilzfza-hivattattak, hogy a' Fellegészeg engedelmevel Florentziából oda mentt Keszetzébéli Atyakkal egygyutt az Oskolákat a Spanyol Országban a' Király azoknak a' nevek fel-iratta, a' kik magokat, vagy a' Tudomán, vagy a' Mesterfégben, vagy a' Kerskedésben, s. matossággok által ki mutatták; azért hogy ha ürtseg lesz, mindjárt belé tekinthessenek, ki a' ki nem.